

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/151/2023
Identifikačné číslo spisu:	8118212026
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8118212026.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Eriky Zajacovej v spore žalobcu JUDr. E. H., narodeného XX. C. XXXX, J., Š. X, právne zastúpeného advokátom JUDr. Alojzom Naništom, Prešov, Sládkovičova 8, IČO: 35 519 193, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/43/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/3/2023 zo dňa 19. júna 2023 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca žalobou podanou na súde dňa 16. 10. 2018 uplatnil proti žalovanej nárok na zaplatenie sumy 153.502,91 eura s príslušenstvom. Uplatnená suma pozostávala zo škody vo výške 3.502,91 eur s 5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.502,91 eur od 16. 08. 2018 do zaplatenia a nemajetkovej ujmy vo výšky 150.000 eur s 5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 150.000 eur od 16. 08. 2018 do zaplatenia.

1.1. Uplatnený nárok žalobca odôvodnil tým, že vyšetrovateľ Krajského riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Prešove uznesením zo dňa 15. novembra 2004, ČVS: KRP-5/OEK-2004 podľa § 163 ods. 1 Tr. poriadku účinného do 31. 12. 2005 vzniesol obvinenie žalobcovi pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a), ods. 5 Tr. zákona účinného do 31. 12. 2005. Z odôvodnenia uznesenia o vznesení obvinenia vyplýva, že vyšetrovateľ PZ preveroval vec podozrenia z trestného činu sprenevery a uznesením zo dňa 28. 02. 2002 podľa § 159 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. 12. 2005 vec z podozrenia trestného činu sprenevery odložil. Uznesením zo dňa 18. 10. 2002 vyšetrovateľ rozhodol o odmietnutí veci podľa § 159 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože nebol dôvod na začatie trestného stíhania. Dozorujúci prokurátor na základe sťažnosti uvedené uznesenie zrušil a uložil vyšetrovateľovi PZ vydať uznesenie o začatí trestného stíhania v zmysle § 160 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. 12. 2005. Vyšetrovateľ OÚJP PZ Prešov na základe pokynu prokurátora dňa 23. 01. 2003 podľa

§ 160 ods. 1 Tr. por. začal trestné stíhanie pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 4 Tr. zák. Uznesením vyšetrovateľ KR PZ ÚJKP Prešov zo dňa 15. 11. 2004, ČVS: KRP-5/OEK - 2004 podľa § 163 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. 12. 2005 začal stíhať žalobcu ako obvineného pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 4 písm. a), ods. 5 Tr. zák. účinného do 31. 12. 2005. Proti vznesenému obvineniu žalobca podal prostredníctvom obhajcu sťažnosť. Prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky uznesením zo dňa 20. septembra 2005 IV/3 GPt 806/04-16 podľa § 148 ods. 1 písm. c) Tr. poriadku účinného do 31. 12. 2005 sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Prešove dňa 03. 07. 2006 podal na Okresný súd Prešov obžalobu na žalobcu pre pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a), ods. 5 Tr. zákona účinného do 31. 12. 2005. Konanie na Okresnom súde Prešov sa viedlo pod sp. zn. 1T/60/2006. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 12. marca 2010 sp. zn. 1T/60/2006 podľa § 285 písm. a) Tr. poriadku oslobodil žalobcu spod obžaloby Krajského prokurátora v Prešove. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 12. 01. 2011 č. k. 5To/39/2010-1238 podľa § 321 ods. 1 písm. b), c) Tr. poriadku na podklade odvolania krajského prokurátora zrušil rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 12. 03. 2010 sp. zn. 1T/60/2006 a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. Okresný súd Prešov uznesením zo dňa 27. 04. 2015 č. k. 1T/60/2006-1372 podľa § 281 ods. 1 Tr. poriadku s použitím § 9 ods. 1 písm. g) Tr. poriadku trestné stíhanie žalobcu pre skutok právne kvalifikovaný ako pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a), ods. 5 Tr. zákona účinného do 31. 12. 2005 zastavil. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 02. 02. 2016 č. k. 5To/34/2015-1389 na podklade sťažnosti Krajského prokurátora v Prešove zrušil uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 27. 04. 2015 sp. zn. 1T/60/2006 a uložil mu, aby vo veci znova konal a rozhodol. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 13. januára 2017 č. k. 1T/60/2006-1481 podľa § 285 písm. a) Tr. poriadku oslobodil žalobcu spod obžaloby prokurátora Krajskej prokuratúry v Prešove Kv 14/04 zo dňa 14. 06. 2006 doručenej na Okresný súd Prešov dňa 03. 07. 2006 pre skutok kvalifikovaný ako pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a), ods. 5 Tr. zákona účinného do 31. 12. 2005. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 24. 10. 2017 č. k. 5To/21/2017-1525 podľa § 319 Tr. poriadku zamietol odvolanie prokurátora a podľa § 316 ods. 1 Tr. poriadku zamietol odvolanie poškodenej H.K. Š. proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 13. 01. 2017 sp. zn. 1T/60/2006. Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. 10. 2017 č. k. 5To/21/2017-1525 nadobudlo právoplatnosť dňa 24. 10. 2017.

2. Okresný súd Prešov rozhodol rozsudkom (v poradí druhým) č. k. 20C/43/2018-273 zo dňa 14. augusta 2020 tak, že

I. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

III. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že keďže žalovaná bola rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 19. 06. 2019, č. k. 20C/43/2018-137 zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 3.502,91 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 3.502,91 eur od 16. 08. 2018 do zaplatenia do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku a táto časť rozsudku nadobudla právoplatnosť, predmetom konania po zrušení rozsudku zostalo rozhodnúť o náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 150.000 eur.

2.2. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že u žalobcu nebolo dostatočným zadosťučinením len konštatovanie porušenia práva, pretože došlo k závažným následkom v jeho živote. Súd vzal do úvahy jednak osobu poškodeného, ktorý doposiaľ viedol bezúhonný život. Pred začatím trestného stíhania pôsobil ako dlhoročný skúsený advokát, ktorý požíval dobrú povest nielen medzi kolegami advokátmi, ale aj v rámci celej právnickej obce. Ďalej súd vzal do úvahy aj okolnosti, za ktorých došlo k ujme u žalobcu, keď sa jednalo o začatie trestného stíhania a vznesenia obvinenia vo veci závažnej trestnej činnosti (žalobcovi hrozil nepodmienečný trest odňatia slobody, keďže za trestný čin zákon stanovoval trestnú sadzbu od 5 do 12 rokov). Bolo preukázané, že trestné stíhanie malo negatívny dopad na profesijný život žalobcu, keď mal rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 06. 09. 2005 číslo 708/2005-52 SKP pozastavený výkon správcovskej činnosti. Z vykonaného dokazovania taktiež vyplynulo, že v dôsledku trestného stíhania žalobcovi ubudlo klientov, došlo k zníženiu jeho finančných príjmov a v konečnom dôsledku trestné stíhanie, ako vyplynulo z jeho výsluchu, viedlo k tomu, že sa

nechal vyškrtnúť zo zoznamu advokátov. Trestné stíhanie malo vplyv aj na správanie žalobcu, keď došlo k zmene jeho správania, bolo z neho cítiť napätie a uzavrel sa do seba. Z výpovede svedka JUDr. E. H., syna žalobcu, vyplynulo, že trestné stíhanie bolo príčinou rozvratu manželstva žalobcu. Na strane druhej, súd prihliadol na skutočnosť, že počas trestného stíhania osobná sloboda žalobcu nebola obmedzená. Taktiež v konaní nebolo preukázané, aby tvrdené poškodenie zdravia žalobcu bolo v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania.

2.3. V predmetnej veci bol prvoinštančný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že aj keď ustanovenie § 27b ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. konštatuje, že zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred 1. 1. 2009, sa spravuje predpismi účinnými do 31. 12. 2008, pričom ustanovenie § 17 zákona č. 514/2003 Z. z., v znení účinnom do 31. 12. 2008, neobsahovalo maximálnu povolenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd mohol priznať titulom nemajetkovej ujmy za ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, možno ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., v aktuálne účinnom znení, považovať za akési vodítko pri priznávaní samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Aktuálne platné znenie ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. zakazuje priznať výšku nemajetkovej ujmy nad výšku odškodnenia obete násilného trestného činu. Je nevyhnutné si uvedomiť, že v prípadoch obetí násilných trestných činov môže dôjsť aj k závažnému zásahu do zdravia či dokonca života, preto možno považovať za primerané, aby odškodnenie za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nebolo vyššie ako odškodňovanie za trvalé následky na zdraví, či dokonca za život. V opačnom prípade by vznikol rozpor s tézou, že ľudský život má najvyššiu hodnotu, od ktorej je nevyhnutné odvodzovať ostatné hodnoty. Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva by priznaná finančná náhrada napr. v konaniach o ochranu osobnosti nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napríklad výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - Karhuvaara a Italehti v. Fínsko). Podobne aj Najvyšší súd SR už vo vyššie konštatovanom rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27. 4. 2006 uviedol, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach.

2.4. Súd preto pri priznávaní nemajetkovej ujmy zohľadnil, že osobitným predpisom upravujúcim výšku náhrady poskytovanej osobám poškodeným násilnými trestnými činmi, bol až do 31. 12. 2017 zákon č. 215/2006 Z. z., podľa ktorého v zmysle ust. § 5 veta druhá: Ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, a podľa ktorého v zmysle ust. § 6: Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. S účinnosťou od 1. 1. 2018 týmto osobitným zákonom je zák. č. 274/2017 Z. z., ktorý zrušil zákon č. 215/2006 Z. z. v znení neskorších zmien a predpisov (§ 37) a ktorý vo svojom ust. § 12 ods. 2 veta prvá stanovuje: Ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy.; podľa ust. § 13 tohto zákona: Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. V oboch prípadoch sa suma odškodnenia odvíja od minimálnej mzdy. Minimálna mzda v čase začatia trestného stíhania bola vo výške 201,82 eura a v čase rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktorým zamietol odvolanie prokurátora a odvolanie poškodenej, vo výške 435 eur (rok 2017). Maximálna výška odškodnenia by tak predstavovala sumu 21.750 eur.

2.5. Súd teda vychádzal z toho, že ak zákonodarcu po 1. 1. 2009 určil maximálnu hranicu náhrady pri usmrtení človeka do výšky 50 násobku sumy životného minima, v takom prípade náhrada škody spôsobená ujmom na osobnom, rodinnom a pracovnom živote poškodeného nezákonným rozhodnutím sa nemôže ani približovať k takejto sume, ak nie sú preukázané skutočne závažné následky nezákonného rozhodnutia. Ako už bolo vyššie uvedené v konaní nebolo preukázané, aby poškodenie zdravia žalobcu bolo v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania. Súd nespochybňuje, že trestné stíhanie malo nepochybne vplyv na život žalobcu, avšak nemôže byť odškodnenie za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nepomerne vyššie ako odškodňovanie za trvalé následky na zdraví či dokonca za život. Vychádzajúc z uvedených úvah, súd potom považoval za spravodlivé priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 10.000 eur, ktorú súd s prihliadnutím na popísané okolnosti prípadu, osobu žalobcu a jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žil a pracoval, s prihliadnutím na závažnosť ujmy a závažnosť následkov v jeho súkromnom a pracovnom uplatnení, dĺžku trestného stíhania, považoval za primeranú. Súd tak žalobcovi priznal ako náhradu nemajetkovej ujmy sumu 10.000 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca ako aj žalovaná. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) prvým rozsudkom zo 6. mája 2021 sp. zn. 14Co/1/2021-320 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie je vecne správne a odvolanie žalobcu tak aj žalovanej sú nedôvodné. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/169/2021 zo dňa 31. januára 2023 z dôvodu existencie vady zmätočnosti (dôvodnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP) a vec bola vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu rozhodol rozsudkom zo dňa 19. júna 2023 sp. zn. 14Co/3/2023. Výrokom I. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku pod bodom I. tak, že žalobu o zaplatenie sumy 10.000 eur zamietol. Výrokom II. čiastočne zmenil rozsudok súdu prvej inštancie pod bodom II., ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 20.000 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšujúcej zamietavej časti výrok rozsudku súdu prvej inštancie potvrdil. Výrokom III. žalobcovi proti žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3.2. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že žalovaná sa voči výroku rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 20C/43/2018-137 zo dňa 19. júna 2019 o priznaní náhrady škody vo výške 3.502,91 eur neodvolala (čo oznámila vtedy i odvolaciemu súdu). Na základe uvedeného výrok o náhrade škody vo výške 3502,91 eur nadobudol právoplatnosť a v súvislosti s tým aj záväznosť (pre strany sporu ale i pre súd) a zásadnú nezmeniteľnosť predmetného výroku rozhodnutia podľa § 226 a 228 CSP. Preto sa žiadalo konštatovať, že pri záväznosti rozhodnutia o priznaní nároku na náhradu materiálnej škody je nedôvodnou odvolacia námietka žalovanej založená na tom, že súd sa nevysporiadal s namietanou skutočnosťou, že žalobca si sám svojím neprofesionálnym prístupom privodil trestné stíhanie. Ak bol súdom prvej inštancie právoplatne priznaný nárok na náhradu materiálnej škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., je žalovaná strana sporu viazaná týmto výrokom, a teda aj súdom vysloveným záverom o nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia. Žalovanou stranou tvrdený neprofesionálny prístup žalobcu k spôsobu jeho finančného vysporiadania sa s klientom (poškodenou v trestnom konaní), prípadne aj rozporný so zásadami Advokátskeho poriadku, nie je spôsobilý ovplyvniť základ uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, odvádzaného od nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia.

3.3. Odvolací súd konštatoval, že predmetom konania zostalo a tým, o čom rozhodoval súd prvej inštancie aj v teraz preskúmanom rozhodnutí, bolo rozhodnutie o tej časti žaloby, ktorou sa uplatňovala náhrada nemajetkovej ujmy uplatnenej žalobcom. Žalobca si podanou žalobou uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 150.000 eur. Súdom prvej inštancie mu teraz preskúmaným rozsudkom priznal sumu 10.000 eur a v prevyšujúcej časti žalobu uplatňujúcu tento nárok zamietol. Mal za to, že vzhľadom na bezúhonný život žalobcu, dobré meno, ktoré požíval ako dlhoročný skúsený advokát v právnickej obci, stres a nepriaznivé pocity, ktoré žalobca pociťoval z dôvodu hroziaceho trestu odňatia slobody v trvaní od 5 do 12 rokov v prípade odsúdenia za trestný čin, pre ktorý bol stíhaný, a ktoré v konečnom dôsledku ovplyvnili jeho ďalšie správanie, čo následne podľa vyjadrení svedkov viedlo aj k rozvratu manželstva žalobcu, len uznanie, že došlo k porušeniu práva nie je dostatočným zadosťučinením za žalobcovi spôsobenú ujmu a sumu 10.000 eur, považoval za primeranú a spravodlivú s poukazom na maximálnu výšku odškodnenia obetí násilných trestných činov, pri ktorých dochádza k závažnému zásahu do zdravia, či života, pričom v tomto konkrétnom prípade ide o odškodnenie žalobcu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, čo však vo svojich konsekvenciách nemá za následok trvalé poškodenie zdravia, či dokonca stratu života ako najdôležitejšej kategórie, ktorej sa poskytuje najvyššia možná ochrana.

3.4. Po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 6. mája 2021 č. k. 14Co/1/2021-320 bola dňa 2. 7. 2021 zaplatená žalovanou žalobcovi vtedy prisúdená pohľadávka vo výške 10.000 eur. K plneniu žalovanej došlo teda ešte v čase pred rozhodnutím dovolacieho súdu zo dňa 31. 1. 2023. Sporové strany túto skutočnosť dovolaciemu súdu neoznámili a oznámili ju až odvolaciemu súdu v reakcii na výzvu odvolacieho súdu v konaní nasledujúcom po kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu.

3.5. Ak bola uplatňovaná pohľadávka zaplatená, odvolací súd vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase vyhlásenia jeho rozsudku, nemal inú možnosť ako žalobu v rozsahu žalovanou stranou poskytnutého

plnenia zamietnuť, a to aj v tých prípadoch, ak by dospel k záveru, že nárok je opodstatnený. Ak by odvolací súd v rozpore s týmto uvedeným pravidlom priznal svojim novým rozsudkom žalobcovi právo na zaplatenie pohľadávky, ktorá už bola zaplatená, založil by tým neprípustne exekučný titul na jeho opätovné vymáhanie (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. 10. 2017 sp. zn. 8Cdo/30/2017, zo dňa 29. 3. 2018 sp. zn. 2Cdo/195/2017, zo dňa 9. 4. 2014 sp. zn. 7Cdo/85/2013 alebo aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR 28Cdo/661/2013 zo dňa 6. 8. 2013). Z podobných záverov vychádza aj nález Ústavného súdu SR II. ÚS 18/2016-78 z 9. 2. 2017. Za takéhoto stavu neostala odvolaciemu súdu iná možnosť len rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vo veci samej čiastočne vyhovie (uložením povinnosti plniť sumu 10.000 eur) zmeniť a žalobný návrh v tejto časti zamietnuť (§ 388 CSP). Odvolací súd mal ďalej za úlohu preskúmať odvolaním žalobcu napadnutý výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacich výrokoch o náhrade trov konania.

3.6. Vo vzťahu k námietke žalobcu na zopakovanie dokazovania odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie konštatoval, že vedenie trestného stíhania voči žalobcovi bolo spôsobilé privodiť ujmu na osobnostných právach žalobcu. Skutkové závery, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie žalobcu nepopieral. Spornou ostala iba výška tejto ujmy, ktorá závisela od úvahy súdu, a ktorú mal súd určiť s cieľom zabezpečiť primerané a spravodlivé odškodnenie osoby, ktorej bolo zasiahnuté do jej práv. Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu mal za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a z vykonaných dôkazov nevyplývajú žiadne iné skutkové závery, k akým dospel súd prvej inštancie. Taktiež je potrebné opakovaně poukázať na skutočnosť, že žiadna strana sporu nenavrhla ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, preto odvolací súd vychádzal zo súdom prvej inštancie ustáleného skutkového stavu.

3.7. Žalobca v odvolaní voči napadnutému rozsudku namietal nesprávne právne posúdenie veci, ktoré spočívalo v aplikácii ustanovení zákonov č. 215/2006 Z. z. a č. 274/2007 Z. z., ako aj ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a mal za to, že aplikácia uvedených právnych predpisov je v rozpore so zásadou retroaktivity, ako aj v rozpore so zásadou legitímne nadobudnutých práv. K tejto jeho námietke zaujal názor dovolací súd vo vyššie uvedenom rozhodnutí a právnym názorom dovolacieho súdu je odvolací súd viazaný (body 12.4.8., 12.4.9., 12.4.10. rozhodnutia dovolacieho súdu).

3.8. Poukazujúc aj na princíp právnej istoty a rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach vo vzťahu k priznávaniu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 zákona č. 514/2003 Z. z., odvolací súd nemohol pre účely predmetného rozhodnutia pominúť pomerovania vyššie uvedených okolností prípadu (dĺžka trestného stíhania, zmena v správaní žalobcu v dôsledku poškodenia dobrého mena v profesionálnej i súkromnej oblasti, súčinnosť žalobcu s orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom, ale aj okolnosti, spočívajúce v konaní žalobcu, za ktoré bol trestne stíhaný so záverom odôvodňujúcim zásah nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia do osobnostných práv žalobcu) s inými skutkovo podobnými rozhodnutiami súdov tak, aby výška náhrady nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade bola primeraná a spravodlivá a nevybočovala z praxe súdov, rozhodujúcich o ujme, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia; samozrejme aj s aplikáciou judikatúry Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR uvedenej v kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu v predmetnej veci.

3.9. V prejednávanom prípade nemožno poprieť zásah do osobnostných práv žalobcu rozhodnutím o vznesení obvinenia voči jeho osobe a trvaním trestného stíhania po dobu takmer 13 rokov. Vznesenie obvinenia a vedenie trestného stíhania po dobu 13 rokov zasiahlo do osobnej sféry žalobcu a to poškodením jeho dobrého mena v právnickej obci, v ktorej sa táto informácia rozšírila, čo vyplývalo z výpovedí svedkov pôsobiacich v advokácii. Tak, ako je už uvedené vyššie, je prirodzenou reakciou osoby, ak v dôsledku poškodenia dobrého mena, takáto osoba trpí pocitom hanby a inými negatívnymi pocitmi. Obvinenie z trestného činu, kde trestná sadzba je v rozmedzí 5 - 12 rokov a zároveň hrozí uloženie povinnosti nahradiť škodu, je reálne spôsobilé ovplyvniť psychiku obvinenej osoby tak, že dochádza k stresu, nervozite a iným negatívnym prejavom. Tie sa následne môžu prejaviť v zmene správania sa takejto osoby, čo zhodne potvrdili aj vypočutí svedkovia vo svojich výpovediach (ako ich popísal súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia), preto sa odvolací súd stotožnil s konštatovaním súdu prvej inštancie, že trestné stíhanie malo negatívny dopad na osobný život žalobcu, ktorý sa izoloval od spoločnosti a zmenil svoj obvyklý spôsob života a zmeny v správaní žalobcu a existencia negatívnych emócií zapríčinených trestným stíhaním mohli spôsobiť i rozvrat jeho manželstva žalobcu. Žiada sa pritom uviesť aj skutkové závery súdu prvej inštancie o zdaniteľných príjmoch žalobcu

(ktoré si odvolací súd osvojil tak, ako je to uvedené vyššie, k záverom o odvolacích námietkach proti skutkovým záverom) za obdobie rokov 2002 až 2014.

3.10. Uvedené skutkové závery, citovaná právna úprava i k tomu uvedená judikatúra a rozhodnutia súdov v obdobných veciach boli tak určujúcimi pre rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmavajúceho rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žalobného návrhu v prevyšujúcej časti. Rešpektujúc závery dovolacieho súdu v predmetnej veci, zdôrazňujúceho poskytnutie všeobecným súdom ako osobitnej a nezávislej zložke štátnej moci širokého autonómneho priestoru na realizáciu voľnej úvahy pri určovaní primeranej výšky náhrady nemateriálnej ujmy spôsobenej trestným stíhaním začatým pred 1. 1. 2013, odvolací súd je toho názoru, že nastoleniu spravodlivej rovnováhy medzi štátom ako škodcom na strane jednej a na druhej strane fyzickou osobou poškodenou jeho konaním na základných právach je zaplatenie tejto náhrady vo výške celkom 30.000 eur. Žalovaná strana, tak ako je už uvedené vyššie na tomto nároku zaplatila žalobcovi už sumu 10.000 eur. Ak súd prvej inštancie druhým výrokom rozsudku žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, tento výrok rozsudku odvolací súd zmenil a žalobcovi priznal zostávajúcu (nezaplatenú) časť náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur (§ 388 CSP). V zostávajúcej zamietavej časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny (§ 387 ods.1 CSP) potvrdil. Nad priznanú sumu do sumy 140.000 eur, uplatňovanej žalobcom, bol žalobný návrh nedôvodný a zhromaždené skutkové podklady a ani právna úprava i citovaná judikatúra neposkytovali možnosť tejto časti žalobného návrhu vyhovieť.

4. Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 14Co/3/2023 zo dňa 19. 06. 2023 v časti výroku II., ktorou bol vo zvyšnej zamietavej časti výrok rozsudku súdu prvej inštancie potvrdený, podal žalobca dovolanie. Žalobca odôvodnil dovolanie ust. § 420 písm. e), f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

4.1. Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. e) CSP (teda že rozhodoval nesprávne obsadený súd) vyvodil zo skutočností, že rozsudok bol prijatý v senáte 14Co v zložení JUDr. Milana Majerníka, JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Andreja Radomského, ktorý bol určený rozvrhom práve z dôvodu PN členky senátu JUDr. Anny Kovalovej. Dovolaateľ namieta, že zo záznamu predsedu senátu, JUDr. Milana Majerníka zo dňa 19. 06. 2023 nie je zrejmé, či práceneschopnosť zákonnej sudkyne bola krátkodobá, resp. išlo o dlhodobú práceneschopnosť. Odvolací súd síce v bode 17.1 svojho odôvodnenia vysvetlil, z akého dôvodu prišlo k zmene zákonného sudcu - člena senátu, ale neobjasnil, z akého dôvodu považoval verejné vyhlásenie rozhodnutia dňa 19. 6. 2023 za neodkladný úkon, t. j. taký úkon, ktorý z hľadiska jeho povahy a účelu neznesie odklad. V tomto smere je odôvodnenie o zmene v zložení senátu odvolacím súdom pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné a to vo vzťahu k neodkladnosti úkonu, za ktorý odvolací súd považoval verejné vyhlásenie rozsudku.

4.2. Za nesprávny procesný postup a dôvod prípustnosti zakladajúci dovolací dôvod v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP dovolaateľ označil postup odvolacieho súdu, ktorým bez zopakovania dokazovania dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie, a to vo vzťahu k posúdeniu miery zásahu do osobnostných práv žalobcu v dôsledku nezákonného rozhodnutia, a tým aj k určeniu primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Uviedol, že súd prvej inštancie bol pri hodnotení vykonaných dôkazov viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení 14Co/21/2019 zo dňa 16. 1. 2020, podľa ktorého ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v aktuálnej platnom znení predstavuje akési vodítko pri priznávaní samotnej výšky nemajetkovej ujmy. Odvolací súd svojím procesným postupom a vysloveným právnym názorom neposkytol súdu prvej inštancie ako nezávislej zložke štátnej moci široký autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy pri hodnotení dôkazov. Odvolací súd bez zopakovania dokazovania, na rozdiel od súdu prvej inštancie hodnotil dôkazy vykonané súdom prvej inštancie podľa voľnej úvahy. Dovolaateľ navrhol vykonanie dokazovania prečítaním viacerých listinných dôkazov, čomu odvolací súd ale nevyhovel. Podľa dovolaateľa tým, že odvolací súd na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie, na ktorom by zopakoval dokazovanie, v odôvodnení svojho rozsudku sa nevyjadril k dôvodom, na ktoré poukazoval žalobca vo svojom odvolaní, nevyjadril sa k tomu, či zákonný dôvod oslobodenia spod obžaloby má, resp. nemá vplyv na posúdenie intenzity zásahu nezákonného rozhodnutia do osobnostných práv žalobcu, a tým aj pre určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, porušil žalobcovo právo na spravodlivý proces.

4.3. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP ďalej dovolaateľ vytkol odvolaciemu súdu, že odôvodnenie rozhodnutia vo vzťahu k ustáleniu výšky nemajetkovej ujmy je

nesúrodé a rozporné. Odvolací súd primerane nevysvetlil, prečo podľa III. ÚS 754/2016 je nemajetková ujma vo výške 620 eur za mesiac trestného stíhania primeraná a u žalobcu za primeranú považuje nemajetkovú ujmu vo výške cca 194 eur za mesiac trestného stíhania. Rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.

4.4. Prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda nesprávneho právneho posúdenia veci spočívajúceho v odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu videl dovolateľ v nesprávnej interpretácii právneho predpisu ohľadne primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Podľa názoru dovolateľa mal odvolací súd posudzovanú vec správne právne posúdiť podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 07. 2004 do 31. 08. 2008, podľa ktorého v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Odvolací súd v bode 41 odôvodnenia rozsudku cituje § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 517/2008 Z. z., a teda neaplikuje správny právny predpis. Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu, že slovo „vodítko“ nahradil slovom „v korelácii“ a postupoval v rozpore s ust. § 455 CSP. Dovolateľ argumentoval odklonom od rozhodnutí NS SR sp. zn. 6MCdo/12/2014, III. ÚS 754/2016, NS SR sp. zn. 5Cdo/192/2021, a s tým súvisiace rozhodnutie III. ÚS 224/2023-16. Poukázal na rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/821/2015, 3MCdo/10/2013, 1Cdo/133/2018 v rámci ktorých bola priznaná vyššia nemajetková ujma za trestné stíhanie v porovnaní s dĺžkou trvania trestného stíhania.

4.5. Záverom dovolateľ žiadal, aby odvolací súd podľa ust. § 449 ods. 1 CSP rozsudok v napadnutej časti zrušil a podľa § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu na ďalšie konanie a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

5. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že výrok II. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu považuje za skutkovo a právne správny a dovolanie navrhuje zamietnuť ako nedôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V zmysle ust. § 420 písm. e) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Dovolateľ namietal porušenie práva na zákonného sudcu z dôvodu zmeny v zložení senátu, kedy z dôvodu náhlej prekážky členky senátu 14Co JUDr. Anny Kovaľovej rozhodoval senát v zložení JUDr. Milan Majerník, JUDr. Branislav Breza, JUDr. Andrej Radomský. Dovolateľ namietal, že zo záznamu predsedu senátu, JUDr. Milana Majerníka zo dňa 19. 06. 2023 nie je zjavné, či práceneschopnosť zákonnej sudkyne bola krátkodobá, resp. išlo o dlhodobú práceneschopnosť. Odvolací súd síce v bode 17.1 svojho odôvodnenia vysvetlil, z akého dôvodu prišlo k zmene zákonného sudcu - člena senátu, ale neobjasnil, z akého dôvodu považoval verejné vyhlásenie rozhodnutia dňa 19. 6. 2023 za neodkladný úkon, t. j. taký úkon, ktorý z hľadiska jeho povahy a účelu neznesie odklad. Z tohto dôvodu považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné.

9. V súlade s ust. § 51 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch (ďalej aj „Zákon o súdoch“) ak vznikne náhla prekážka, ktorá bráni zákonnému sudcovi, ktorému bola vec pridelená, vykonávať úkony a rozhodovať vo veci po kratší čas ako šesť týždňov, vec bude pridelená sudcovi určenému rozvrhom

práce na zastupovanie tohto zákonného sudcu; pridelenie sa vykonáva v čase, keď sa zistí náhla prekážka. Na účely tohto ustanovenia sa za náhlu prekážku v práci považuje aj čerpanie dovolenky.

9.1. Dovolací súd uvádza, že námietka dovolateľa nie je dôvodná a výklad zákona realizovaný dovolateľom nie je správny. Odvolací súd postupoval správne a vec rozhodol v zložení senátu a spôsobom predpísaným Zákonom o súdoch a rozvrhom práce platným na rok 2023. Zákon o súdoch v ust. § 51 ods. 7 bližšie nekonkretizuje, o akú prekážku na strane zákonného sudcu ide, len bližšie určuje, že ide o náhlu prekážku, ktorá nepresahuje šesť týždňov. Dovolateľ argumentuje absenciou konkretizácie dĺžky pracovnej neschopnosti členky senátu, ktorú však v období vyhotovovania záznamu nemôže predseda senátu predpokladať. Požiadavka, aby predseda senátu nad rámec rozlišovania krátkodobej a dlhodobej práceneschopnosti navyše odôvodňoval, prečo ide o neodkladný úkon popiera zmysel rýchleho a hospodárneho konania a prerokovania veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navyše by v takom prípade úplne stratil význam a svoj zmysel inštitút zastupovania sudcov. Je v záujme strán sporu, aby bola vec rozhodnutá rýchlo a bez zbytočných prietahov. V danom prípade bol sudcom spravodajcom JUDr. Milan Majerník, ktorý bol súčasne predsedom senátu. V zmysle bodu 2.3, bod 3., 3.2 Rozvrhu práce na rok 2023 ak vznikne náhla prekážka na strane predsedu senátu alebo člena senátu, ktorý nie je sudcom spravodajcom, na neodkladných úkonoch sa zúčastní sudca určený rozvrhom práce na zastupovanie. O tomto sa vyhotoví záznam, ktorý podpíše predseda senátu a ktorého vzor tvorí prílohu č. 2 Rozvrhu práce. Náhla prekážka vznikla na strane členky senátu JUDr. Anny Kovaľovej, ktorá bola v zmysle rozvrhu práce zastúpená JUDr. Andrejom Radomským, s ktorým rozvrh práce počíta ako sudcom zastupujúcim členov senátu. Dovolacia námietka žalobcu tak nie je dôvodná.

10. Za nesprávny procesný postup a prípustnosť zakladajúcu dovolací dôvod v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP dovolateľ označil postup odvolacieho súdu, ktorým bez zopakovania dokazovania dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie, a to vo vzťahu k posúdeniu miery zásahu do osobnostných práv žalobcu v dôsledku nezákonného rozhodnutia, a tým aj k určeniu primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Uviedol, že súd prvej inštancie bol pri hodnotení vykonaných dôkazov viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení 14Co/21/2019 zo dňa 16. 1. 2020, podľa ktorého ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v aktuálnej platnom znení predstavuje akési vodítko pri priznávaní samotnej výšky nemajetkovej ujmy. Odvolací súd svojím procesným postupom a vysloveným právnym názorom neposkytol súdu prvej inštancie ako nezávislej zložke štátnej moci široký autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy pri hodnotení dôkazov. Odvolací súd bez zopakovania dokazovania, na rozdiel od súdu prvej inštancie hodnotil dôkazy vykonané súdom prvej inštancie podľa voľnej úvahy.

10.1. Dovolací súd ani s touto námietkou dovolateľa nesúhlasí. Odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na odlišných skutkových zisteniach, práve naopak, vychádzal z tých istých zistení a argumentačne sa od nich nijako neodklonil. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie v tejto veci zhromaždil dôkazy podľa procesnej iniciatívy účastníkov v konaní a tieto zhromaždené dôkazy vyhodnotil aj v zmysle zásad hodnotenia dôkazov vyplývajúcich z ust. § 191 ods. 1 CSP. Hodnotiacia úvaha súdu podľa odvolacieho súdu zodpovedala zásadám formálnej logiky a je preskúmateľná aj v inštančnom postupe odvolacím súdom. Odvolací súd osobitne zdôraznil, že z obsahu zápisnice o poslednom pojednávaní realizovanom pred súdom prvej inštancie v tejto veci dňa 17. 7. 2020 vyplýva, že strany na výzvu konajúceho súdu pred prednesom ich záverečných návrhov uviedli, že ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemajú. V bode 35 odôvodnenia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie konštatoval, že vedenie trestného stíhania voči žalobcovi bolo spôsobilé privodiť ujmu na osobnostných právach žalobcu. Skutkové závery, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie žalobca nepopieral. Spornou ostala iba výška tejto ujmy, ktorá závisela od úvahy súdu, a ktorú má súd určiť s cieľom zabezpečiť primerané a spravodlivé odškodnenie osoby, ktorej bolo zasiahnuté do jej práv. Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu mal za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a z vykonaných dôkazov nevyplývajú žiadne iné skutkové závery, k akým dospel súd prvej inštancie. Taktiež bolo potrebné opakovane poukázať na skutočnosť, že žiadna strana sporu nenavrhol ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, preto odvolací súd vychádzal zo súdom prvej inštancie ustáleného skutkového stavu.

10.2. Nemožno tak prisvedčiť argumentácii dovolateľa o svojvôli odvolacieho súdu, ktorý rozhodnutie

založil na zisteníach súdu prvej inštancie, pričom spornou bola výška súdom priznanej nemajetkovej ujmy. Pokiaľ dovolateľ namieta nesprávne závery súdu prvej inštancie, ktorý bol viazaný zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu, toto zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu nie je predmetom dovolacieho prieskumu.

11. V nadväznosti na ďalšiu dovoláciu námietku dovolateľa ohľadne nevykonania dovolateľom navrhnutých dôkazov odvolacím súdom dovolací súd uvádza, že v súlade s § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

11.1. K samotnému dokazovaniu dovolací súd uvádza, že je potrebné zdôrazniť, že dovoláním nie je zásadne možné úspešne napadnúť hodnotenie dôkazov. Napadnúť možno len výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, pričom nesprávnosť hodnotenia dôkazov, ako to vyplýva zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, možno vyvodzovať len zo spôsobu, ako k výsledku súd dospel. V posudzovanej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) je zřejmý jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver, že vznesenie obvinenia zasiahlo do osobnej sféry žalobcu, a to poškodením jeho dobrého mena v právnickej obci, v ktorej sa táto informácia rozšírila, čo vyplývalo z výpovedí svedkov pôsobiacich v advokácii. Je prirodzenou reakciou osoby, ak v dôsledku poškodenia dobrého mena, takáto osoba trpí pocitom hanby a inými negatívnymi pocitmi. Taktiež je celkom prirodzené a logické, že obvinenie z trestného činu, kde trestná sadzba je v rozmedzí 5 - 12 rokov a zároveň hrozí uloženie povinnosti nahradiť škodu, ktorá bola poškodeným vyčíslená vo výške cez 4 milióny Sk, pričom okrem istiny si poškodený uplatňoval aj úrok z omeškania vo výške 17,6 % ročne z dlžnej sumy od 2. 6. 2000 do zaplatenia, ovplyvní psychiku obvinenej osoby, nakoľko si je neistá ohľadom svojho finančného zabezpečenia a majetkových pomerov v budúcnosti, v dôsledku čoho môže dochádzať k stresu, nervozite a iným negatívnym prejavom. Tie sa následne môžu prejaviť v zmene správania sa takejto osoby, čo zhodne potvrdili aj vypočutí svedkovia vo svojich výpovediach (ako ich popísal súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia), preto odvolací súd sa stotožnil s konštatovaním súdu prvej inštancie, že trestné stíhanie malo negatívny dopad na osobný život žalobcu, ktorý sa izoloval od spoločnosti a zmenil svoj obvyklý spôsob života a zmeny v správaní žalobcu a existencia negatívnych emócií zapríčinených trestným stíhaním mohli spôsobiť i rozvrat jeho manželstva žalobcu, tak, ako to vypovedal aj svedok JUDr. E. H. (syn žalobcu). Nič na tom nemení odôvodnenie rozsudku, ktorým bolo manželstvo žalobcu rozvedené, v ktorom takéto konštatovanie absentuje. Takýto záver zodpovedá výpovediam detí žalobcu v tomto konaní, ktorí takto vnímali zmeny v správaní žalobcu, proti ktorému bolo vedené trestné stíhanie a vyjadrili názor, že zmeny v správaní viedli k hádkam ich rodičov a tie boli príčinou rozvratu manželstva.

11.2. Vo vzťahu k námietke o nedostatočnom zdôvodnení rozhodnutia dovolací súd uvádza, že odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie obsírne, vysporiadal sa so všetkými relevantnými námietkami, zohľadnil aj predchádzajúce zrušujúce uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/169/2021. Samotná skutočnosť, že sa dovolateľ s rozhodnutím nestotožňuje, nezakladá automaticky vadu zmätočnosti v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP.

11.3. Čo sa javí ťažiskovým v celom spore a vyplýva z obsahu celého dovolania je nesúhlas s výškou priznanej nemajetkovej ujmy, kedy dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu zohľadnenie neskoršej právnej úpravy v podobe korelácie, resp. obmedzenia moderačného práva súdu, ktorý je limitovaný súčasnou právnou úpravou aj na vzťahy vzniknuté za účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2008. Je potrebné si uvedomiť a dovolací súd zdôrazňuje, že si je plne vedomý absentujúcej právnej úpravy na jednoznačnejšie určenie výšky nemajetkovej ujmy v prejednávacom prípade. Avšak súčasne poukazuje aj na skutočnosť, že samotné určenie výšky nemajetkovej ujmy je výsledkom moderačného oprávnenia súdu a v konkrétnom prejednávacom prípade dovolací súd nemôže konštatovať, že by odvolací súd vybočil alebo sa extrémne vzdialil rozhodovacej praxi a aktuálne pretrvávajúcej judikatúre. Práve naopak zohľadnil všetky faktory relevantné v konaní a rozhodnutie dostatočne odôvodnil, realizoval aj pomerovanie prípadov v iných konaniach, a samotná skutočnosť, že žalobca s jeho rozhodnutím nesúhlasí, nezakladá dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia. Nad rámec vyššie uvedeného dovolateľ argumentoval odklonom od rozhodnutí 6MCdo/12/2014, III. ÚS 754/2016, 5Cdo/192/2021, a III. ÚS 224/2023, závery ktorých ale nie sú pre toto konanie úplne relevantné, nakoľko vo všetkých uvedených prípadoch bolo prítomné aj väzobné stíhanie žalobcu, ktoré vo výsledku ovplyvnilo náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že bolo zasiahnuté aj do osobnej slobody žalobcu.

12. Dovolať uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania.

14. Dovolať nevymedzil právnu otázku, od riešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu zákonom stanoveným spôsobom, a teda v tejto časti je dovolanie neprípustné. V prípade ak by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky (otázok) nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priesiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03). Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobcu nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

15. Celá časť dovolania v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie sa týka priznanej výšky nemajetkovej ujmy a polemiky dovolateľa s jej výškou v porovnaní s inými prípadmi priznanej nemajetkovej ujmy. Dovolať nenaformuloval právnu otázku, od riešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a len jeho nesúhlasné stanovisko s určením výšky nemajetkovej ujmy nie je spôsobilé založiť prieskum rozhodnutia odvolacieho súdu dovolacím súdom.

16. V uvedenom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 CSP, túto však nevymedzil zákonným spôsobom, pričom uplatnené dovolacie dôvody v zmysle ust. § 420

písm. e) a f) nie sú dôvodné, v dôsledku čoho dovolací súd dovolanie žalobcu v sumáre zamietol podľa ust. § 448 CSP.

17. V súlade s ust. § 453 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa primerane použijú na dovolacie konanie. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, že úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal, pretože jej žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.